

CUÉTARA S.A.

Fábrica de galletas

A través dunha xuntanza, que tivo lugar na Asociación de Veciños Monte do Gozo o día 7 de setembro de 2022; Segunda, Purita, María del Carmen, Fina, Manola e Milagros, ex traballadoras de Cuétara S.A., rescataron, en conxunto, as súas lembranzas da época fabril.

Pura Bra, 2022

Antiga traballadora de Cuétara S.A.

A fábrica de Cuétara comeza a súa actividade en Santiago de Compostela arredor do ano 1965. Estaba situada, aproximadamente, onde hoxe podemos atopar o Museo Pedagóxico de Galicia, na zona de San Lázaro.

Aínda que a historia de Cuétara é algo máis complexa, poderíase dicir que a primeira gran fábrica en España desta marca abriuse no ano 1951 na localidade de Reinosa, en Cantabria. A partir de aí, a marca comezou a crecer e foron creándose fábricas por todo o territorio nacional e, entre elas, a fábrica de Santiago de Compostela.

As entrevistadas, quen traballaron na fábrica entre os anos 1965 e 1974, estiman que por aquel entón, o cadro de persoal estaba conformado por unhas 50 persoas, pois os turnos, que había tres, eran de 12 persoas cada un e, a maiores, había máis xente des-empañando o seu traballo. Elas aseguran que máis da metade da plantilla eran mulleres.

A maioría de mulleres que alí traballaron eran do barrio e zonas próximas á fábrica, aínda que tamén había mulleres que traballaron en Cuétara que vivían en zonas coma Concheiros, San Pedro, a Almaciga, Angrois, etc.

A fábrica producía ininterrompidamente durante as 24 horas do día, polo que había tres quendas de traballo: de 6h a 14h, de 14h a 22h e un último turno de 22h a 6h. Ás seis da mañá tocaba a sirena da fábrica e comezaba o primeiro turno do día. As traballadoras accedían á fábrica, poñían o seu uniforme e dirixíanse aos seus postos de traballo.

Ás dez da mañá, aproximadamente, remataba o primeiro dos procesos diarios da fábrica: a amasadura. Neste momento, a máquina paraba e elas podían gozar dunha pequena parada para descansar e tomar un bocadillo, pero, nese momento a produción paraba por completo e, por tanto, por culpa disto, eses vinte minutos que tiñan “libres” tiñan que recuperalos ao final da xornada. Ademais, se nalgún momento algunha delas quería ir ao servizo durante o seu turno de traballo, tiña que ser cuberta por algunha compañeira, porque a maquinaria non podía parar.

Este primeiro proceso estaba realizado íntegramente por homes. Tras pasar polo forno, as galletas corrían por unha cinta e, mentres, cinco traballadoras as envasaban colocándoas nas caixas (feitas tamén na fábrica). Despois, algunhas das traballadoras eran as encargadas de pesar todas as caixas para asegurar unha unanimidade. As caixas pasaban a apilarse e despois eran cargadas no camiión. Este último proceso estaba realizado por homes practicamente na súa totalidade.

Elas contan que o seu traballo era moi manual e que, ademais, traballaban sen ningunha protección. Ao saír as galletas directas do forno, chegaban a temperaturas moi altas e, en ocasións, moitas delas queimaron as xemas dos dedos. Comentan tamén que traballaban de pe durante todas as horas que estaban na fábrica salvo cando tiñan que empregar algunha máquina en concreto que esixía que estiveran de xeonllos. Aseguran que non tiñan un ruído de fondo moi molesto e que, por tanto, podían falar entre elas, ás veces, incluso cantaban.

En canto as condicións laborais, todas aseguran que estiveron dadas de alta na Seguridade Social desde o primeiro día de traballo. Pero tamén aseguran que no momento que unha delas ficaba embarazada, era despedida ao momento. Pasaba o mesmo no momento de casar: eran liquidadas automaticamente, e, como elas mesmas dicían: **“casadas non nos querían”**.

Rita Carreira Rey, 1972

Antiga traballadora de Cuétara S.A.

Antigas traballadoras de Cuétara S.A.

Xuntanza realizada en outubro do 2022

Como eran moi novas cando empezaron a traballar, cando cobraban o salario entregábano nun sobre pechado íntegro ás súas familias. Únicamente facían uso dos cartos que conseguían a través das horas extras, os cales destinaban fundamentalmente a dúas cousas: a facer o enxoval e a comprar algo de roupa para vestirse. As entrevistadas comentan que, ao comezo, cobraban ao redor de 400 pesetas á semana, cantidade que pasou a converterse posteriormente en 500 pesetas. Non teñen todas a mesma lembranza respecto á cantidade, pero varias aseguraban que remataron cobrando sobre 3000 pesetas ao mes.

Ningunha fala de moitos conflitos ao longo da historia da fábrica, pero, sin embargo, varias recordar o que para elas foi o de maior importancia, sucedido no mes de marzo do 1969. Segunda negouse a ser despedida sen cobrar a indemnización cando casou. O seu pai díxerlle que tiña dereito a cobrar se era despedida por casar. Conta que cando informaban en Madrid de que algunha das traballadoras ía casar, preparaban os papeles e a indemnización, sen embargo, eses cartos non chegaban ás traballadoras. Elas pensaba que alguén quedaba con eses cartos polo camiño e, efectivamente, así era. A persona que quedaba con estas sumas resultou ser o xerente, o Sr. Pérez.

Don Antonio, un cura que traballaba na Sindical, axudounas neste camiño e explicoulles que estaban obrigados a darlle unha indemnización ou a readmitila. O xefe de Madrid presentouse na fábrica para saber como se chegara a esa situación. Segunda contoulle a súa realidade e eles, para evitar xuízos, déronlle 3000 pesetas por ano, é dicir, 9000 pesetas. Ela contounos que, con eses cartos, mercou un armario para a súa habitación.